

Jezikovni portal Franček in slovenska slovnica pri pouku (ne samo slovenščine)

V prejšnjem prispevku smo ugotavljali, da lahko raba jezikovnih portalov Fran in Franček (<https://www.francek.si/>) pri pouku različnih predmetov pripomore k boljšemu in globljemu razumevanju tega, kar se učimo, hkrati pa prispeva tudi k širjenju besedišča ter natančnejši in ustrežnejši rabi besed in besednih zvez, ko besedila tvorimo.

Kaj pa slovnica? Portal Franček nam, čeprav je še v nastajanju, že omogoča tudi povezavo (<http://kje-je-kaj-v-slovnici.francek.si/domov>) na obe slovnici, posebej namenjeni šolski rabi.

Slovenščina je v Republiki Sloveniji v večini šol učni jezik, izjema so le šole na dvojezičnih območjih, kjer sta učna jezika italijanščina oz. madžarščina. Za večino učencev in dijakov je slovenščina jezik sporazumevanja, je podlaga za učenje s slovenskim jezikom izraženih vsebin, za razumevanje, doživljanje in vrednotenje pojavov okrog nas (povzeto po UN Slovenščina za gimnazije, 2008).

Učenci in dijaki se za govorno in pisno sporazumevanje usposabljaajo pri vseh predmetih, zato je prav, da vsi učitelji učence in dijake spodbujamo k učinkovitejši rabi strokovnega jezika in k poglobljanju splošne sporazumevalne zmožnosti.

Skrb za slovenščino in bralna pismenost v najširšem pomenu ni le stvar učitelja slovenščine, zato je prav, da vsi učitelji pri učencih in dijakih poleg rabe slovarjev spodbujamo tudi rabo slovnice, tj. knjige, v kateri je opisan sistem jezikovnih sredstev in njihovih medsebojnih odnosov.

Leta 2017 smo dobili slovnici, namenjeni osnovni in srednji šoli. Njun avtor, dr. Kozma Ahačič, predstojnik Inštituta za slovenski jezik Frana Ramovša pri SAZU, pravi, da je za laike razlika med akademsko, znanstveno slovnico Jožeta Toporišiča in njegovima slovnica, namenjenima šolajočim se, zelo velika, saj slovnici opisujeta sodobni knjižni jezik, kakor ga kažejo sodobni korpusi slovenskega jezika. Opisu je dodano poglavje o pravopisu ter preglednica sklanjatev in spregatev.

Učitelj matematike lahko npr. svojim učencem oz. dijakom pove, da vse oblike števnikov pri računanju postanejo samostalniki srednjega spola, in učence spodbudi, da v poglavju Števniki poiščejo še kakšno zanimivost (<http://kje-je-kaj-v-slovnici.francek.si/poglavje/3.4.4>), lahko jim pove, koliko veznikov imamo v slovenščini in kje je ta podatek našel ... (Slovnica na kvadrat, str. 76). Morda bo učenec ali dijak učitelja, ki ga opomni, da se pri rabi predlogov moti in da je to časovni ali prostorski podatek, upošteval drugače, kot če bi mu to povedal učitelj pri slovenščini (<http://kje-je-kaj-v-slovnici.francek.si/slovnica-na-kvadrat/127>). Morda bo učenec učitelja, ki mu bo pri geografiji povedal, da samostalnika kamenje ne naglasi pravilno in ga povabil, naj v slovnici poišče rešitev, slišal drugače. Morda si bo ob tem učenec ogledal še, kako kaj izgovoriti, zapisati, kdaj uporabiti katero od oblik ...

Iskanje odgovorov na jezikovna vprašanja tako tako postane zanimiv miselni izziv, hkrati pa krepi jezikovno zavest posameznika pri kritičnem sprejemanju besedil in izboljšuje njegovo jezikovno zmožnost, ko besedila tvori (govori ali piše) sam.